

Міністерство освіти і науки України
Державний біотехнологічний університет

ГЛОБАЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ЦИФРОВІ ІННОВАЦІЇ В БІЗНЕСІ

Матеріали
міжнародної науково-практичної конференції

15 травня 2026 року

Харків – 2026

**Міністерство освіти і науки України
Департамент агропромислового розвитку
Харківської обласної військової адміністрації**

**Державний біотехнологічний університет
Академія економічної освіти Молдови (м. Кишинів, Молдова)
Університет прикладних наук RISEBA (м. Рига, Латвія)
Інтегральний університет (м. Лакхнау, Індія)
Кентерберійський університет Крайст-Черч (м. Кентербері, Великобританія)
Сілезька академія (м. Катовіце, Польща)
Державний Університет «Київський авіаційний інститут»
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Київський національний університет технологій та дизайну
Львівський торговельно-економічний університет
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Національний університет «Львівська політехніка»**

ГЛОБАЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ЦИФРОВІ ІННОВАЦІЇ В БІЗНЕСІ

**Матеріали
міжнародної науково-практичної конференції**

15 травня 2026 року

Конференція проведена в межах реалізації грантового проекту «Supporting the Digital Transformation of Higher Education in Ukraine: Creating a Network of Centers for Innovative Learning and Research» (DITEL) (№ 101237908) напряму Розвиток потенціалу вищої освіти програми Європейського союзу Еразмус+.

Конференція проведена за фінансової підтримки Європейського Союзу. Погляди та думки, висловлені в цьому документі, належать лише автору(ам) і не обов'язково відображають погляди Європейського Союзу або Європейської комісії. Ні Європейський Союз, ані орган, що надав грант, не несуть за них відповідальності.

**Co-funded by
the European Union**

Харків - 2026

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Михайлов В.М., д-р техн. наук, проф. (*голова оргкомітету*);

Серік М.Л., канд. техн. наук, доцент; **Ларіна Т.Ф.**, д-р екон. наук, проф.;

Гросул В.А., д-р екон. наук, проф.; **Філімонов Ю.Л.**, канд. екон. наук, доц.
(*заступники голови оргкомітету*).

Члени оргкомітету:

Воловик І.А., канд. екон. наук, доц.; **Ганущак-Єфіменко Л.М.**, д-р екон. наук, проф.;

Гоель А.К., доц.; **Гуцул Т.А.**, канд. екон. наук, доц.; **Джексон Тім**;

Домбровскіс В., д-р філософії; **Зубков С.О.**, д-р екон. наук, проф.;

Кравченко О.М., д-р екон. наук, доц.; **Кучер Л.Ю.**, д-р екон. наук, проф.;

Ломовських Л.О., д-р екон. наук, проф.; **Міронов Ю.Б.**, д-р екон. наук, доц.;

Несторенко Т.П., канд. екон. наук, доц.; **Пашенко Ю.В.**, канд. екон. наук, доц.;

Сукачова С.М., канд. екон. наук, доц.; **Штанько Т.М.**, **Яковлева В.П.**

Глобальні економічні трансформації та цифрові інновації в бізнесі [Електронне видання]: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 15 травня 2026 р. / Держ. біотехнологічний ун-т. – Харків, 2026. – 687 с. Електронні текстові дані. - Режим доступу: <http://btu.kharkov.ua/nauka/konferentsiyi/>
DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.20489970>

До збірника матеріалів увійшли тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Глобальні економічні трансформації та цифрові інновації в бізнесі», що відбулася 15 травня 2026 року у Державному біотехнологічному університеті.

Матеріали збірника відображають результати наукових досліджень і практичних напрацювань, присвячених сучасним тенденціям розвитку економіки, цифровізації бізнес-процесів, інноваційним технологіям управління та трансформації глобальних ринків.

Видання розраховане на вчених, викладачів, здобувачів освіти та фахівців, які займаються питаннями економічного розвитку, цифрової економіки та підприємництва..

Представлені у матеріалах конференції тексти тез доповідей подано в авторській редакції. Автори тез несуть повну відповідальність за зміст публікації, а також добір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, наукової термінології, власних імен та посилань на літературні джерела.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ГЛОБАЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ: СУЧАСНІ ТРЕНДИ, ВИКЛИКИ ТА СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ	18
Chernykhivska A. Economic and Managerial Transformations in Hospitality Business	19
Lomovskykh L., Goel Amit Kumar Comparative Analysis of the Development of Agriculture in Ukraine and India	22
Андрющенко І.С., Надточий Г.О. Гармонізація податкового законодавства України з нормами Європейського Союзу	24
Антощенкова В.В., Дорофєєва А.О. Соціально-економічний розвиток України в умовах воєнного стану	26
Бабець І.Г. Глобальні тренди підприємницької діяльності в контексті цифрової трансформації	29
Бендасюк С.П., Марценюк О.П. Сценарії повоєнного розвитку економіки України в умовах глобальних змін	32
Березорудський А.М., Михайлов В.В. Статистичне дослідження тенденцій розвитку світового ринку праці	34
Богданова Н.Г. Вплив геополітичних конфліктів на світові ринки	37
Болквадзе Н.І. Міжнародна логістика в умовах геополітичних конфліктів та глобальних економічних трансформацій	40
Дідур К.М. Інноваційна трансформація агропродовольчої сфери як чинник зміцнення продовольчої безпеки	43
Дмитрук В.О. Парадигмальна трансформація організаційних форм бізнесу: від ієрархічних структур до цифрових екосистем	46
Душкін С.С. Цифрові рішення для управління «зеленими» активами в урбанізованому середовищі	47
Жданова Л.Л. Сучасні тренди сукупного попиту світової економіки	49
Іванієнко В.В. Ключові особливості та стратегії виходу на світовий ринок: теоретико-методологічні аспекти	52
Ільїна М.В. Резилієнтність економіки в умовах глобальних трансформацій: тенденції та виклики	55
Кравченко Ю.М. Неоінституціоналізм у дослідженні глобальних економічних трансформацій цифрової доби	57
Лисенко Г.П. Виклики для безпечності харчових продуктів в умовах циркулярної економіки	60
Макогон В.В., Зателепа В.К. Фіскальні детермінанти фінансової стійкості аграрних підприємств в умовах трансформації податкової системи	61
Маренич Т.Г. Молочне скотарство України в умовах динамічних змін	63
Маслова О.О. Функціонування страхового ринку України під час війни	69
Музиченко М.В. Перспективи розвитку африканського ринку природного газу в сучасних геополітичних умовах	73

Нагаєва Г.О., Мудрик К.С. Стан і проблеми вітчизняного банківського кредитування в умовах воєнного стану	75
Онофрійчук О.П., Корж І.І. Глобальні економічні трансформації: сучасні тренди, виклики та сценарії розвитку світової економіки	77
Постоловський В.О. Напрями трансформації економіки України в умовах повоєнного відновлення	79
Прядко О.М., Шуба Т.П. Трансформація рекламних кампаній підприємств у цифровій економіці	82
Рудаченко О.О. Вплив глобальних економічних трансформацій на розвиток територіальних громад	85
Сагайдак Б.С. Вектори стратегічного розвитку агропромислового комплексу України	87
Семенова Д.О., Токарик С.В. Вплив воєнного стану на розвиток національної економіки України в умовах глобалізаційних викликів	90
Семперович І.В. Глобальні економічні трансформації та їх вплив на забезпечення продовольчої безпеки	93
Сергєєв О.М., Половко Д.І. Сучасні тренди публічного управління	96
Смородько П.В. Трансформація економічної поведінки підприємств в умовах воєнної нестабільності	98
Сьомченко В.В., Худоян Г.К. Хмарні трансформації як фактор глобальної економічної стійкості та цифрового переформатування світового бізнесу	101
Тронько С.Т. Тенденції розвитку досліджень діджиталізації в економіці	103
Філімонов Ю.Л., Ісаєвський А.В. Технологічна ефективність і сталий розвиток виробництва продукції рослинництва в Україні	106
Шандова Н.В., Кошовий Т.Е. Темпоральна гнучкість бізнес-моделей малих та середніх підприємств в умовах глобальної нестійкості	109
Ящишина І.В., Боднарчук Т.Л. Наукове проектування як інструмент інтернаціоналізації НДДКР	112
СЕКЦІЯ 2. ЦИФРОВІЗАЦІЯ БІЗНЕСУ: СТРАТЕГІЇ, МОДЕЛІ ТА ІНСТРУМЕНТИ РОЗВИТКУ	115
Kulinich O.A. Business development in the era of digitalization: strategic approaches, models, and tools	116
Volovyk I.A., Pavlenko O.S. AKIS as a Strategic Framework for Agribusiness Digitalisation and Extension	119
Андросова Т.В., Ушакова Н.Г., Кулініч О.А. Інвестиції у цифровий бізнес: тенденції та специфіка в Україні та світі	121
Антощенкова В.В., Бондар О.В. Ефективність бізнесу при впровадженні цифрових інструментів в умовах воєнного стану	124
Артюшок К.А., Мельничук А.Д., Чудинович С.О. Цифровізація бізнесу як стратегічний чинник розвитку сучасних підприємств	127
Березорудський А.М., Семененко Т.Р. Статистичний аналіз світової торгівлі	130

Білоусько Т.Ю. Цифрові технології як аспект запровадження інновацій на підприємстві	133
Бубенець І.Г., Тригуб О.Г. Соціальні мережі як інструмент удосконалення політики просування торговельного підприємства	134
Бухало О.В., Чеберко О.Ю. Цифровізація управління аграрним підприємством на основі економіко-математичного моделювання використання земельних ресурсів	136
Величко К.Ю., Медкова Д.М. Адаптація експортного потенціалу підприємства у контексті виходу на ринок Європейського Союзу: цифрові та екологічні детермінанти	138
Григор'єв Д. Регулювання аграрного ринку в умовах продовольчих викликів і впровадження цифрових технологій	141
Дем'янюк О.Б. Цифровізація міжнародних контрактів: трансформація форм, механізмів та правового забезпечення	143
Зубенко С.О. Використання технологій штучного інтелекту в автоматизації бізнес-процесів підприємств	145
Іванієнко В.В. Теоретичні та прикладні аспекти моніторингу зовнішнього середовища підприємництва	147
Іванова Н.Г., Багмет В.В. Цифровізація бізнесу як інструмент публічної дипломатії Ірландії та Фінляндії (за матеріалами Генеральної дирекції державного казначейства Франції)	150
Кащена Н.Б., Борисовський О.А. Цифрові інструменти бізнес-аналітики в системі data-driven управління результативністю торговельного бізнесу	152
Клецков О.М., Сушко Л.Ф. Штучний інтелект як фактор цифровізації бізнесу	156
Коваль Л.А., Євтушок М.С. Цифровізація бізнесу: стратегії, моделі та інструменти розвитку	158
Кулакова С.Ю. Цифрова зрілість підприємств як драйвер конкурентоспроможності в умовах глобальної цифрової економіки	161
Кучер Л.Ю., Марущак В.О. Трансформація бізнесу в цифрову епоху: стратегічні вектори, моделі та інструментарій	164
Макогон В.В., Круглов Д.О. Інноваційні цифрові технології в системі оцінювання інвестиційної привабливості нерухомості	167
Мінкович В.Т., Юденко К.Р. Трансформація державної політики підтримки малого бізнесу в умовах воєнного стану та повоєнного відродження України	169
Осадчий М.Л. Цифровізація управління підприємницькою діяльністю у сфері водного транспорту України як чинник підвищення конкурентоспроможності	171
Павлик О.Б., Литвинюк Д.М. Цифровізація туристичного бізнесу в Австрії: сучасні тенденції та перспективи розвитку	174
Пахуча Е.В., Яровенко Я.С. Цифрові інструменти брендингу в розвитку лояльності споживачів ресторанного бізнесу	176
Пащенко Ю.В., Гуров С.О. Розвиток франчайзингу в епоху глобальних економічних трансформацій	179

Полевич А.О. Трансформація ролі цифрових технологій в системі адаптації підприємства	181
Прядко О.М., Глебова Н.В. Роль генеративного штучного інтелекту у персоналізації маркетингових кампаній	184
Снігова О.Ю. Щодо забезпечення цифрової трансформації промислового сектору України в рамках формування та реалізації державної промислової політики	187
Сьомченко В.В., Мозгіна О.Д. Біометрична ідентифікація та ЕЦП як стратегічні інструменти безпеки в моделях цифровізації бізнесу	190
Таран О.М., Бендюг П.О. Стратегії цифровізації в публічному управлінні	193
Хлопоніна-Гнатенко О.І. Інструменти для цифровізації бізнес-процесів	196
Холод О.О. Цифрові інструменти моніторингу і прогнозування цінкових змін для підтримки управлінських рішень	199
Чабанюк О.М. Обліково-аналітичне забезпечення експертних досліджень в умовах цифровізації	201
Чередниченко В.А. Інтелектуалізація стратегічного маркетингового аналізу в цифровому середовищі	203
Чуйко М.М. Переваги застосування цифрової бізнес-стратегії на підприємстві	205
Яворська Н.П., Мазурик Б.Я. Проблеми та перспективи розвитку малого бізнесу у сфері птахівництва України	207
СЕКЦІЯ 3. ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ ТА СТАРТАП-ЕКОСИСТЕМ У ЦИФРОВІЙ ЕКОНОМІЦІ	211
Chmil H.L., Kraskovych I. Ye. Innovative approaches to optimizing marketing activities of hospitality industry enterprises based on predictive analytics	212
Kulinich O.A., Kotko Ya.M. Innovative technologies and digitalization as tools for enhancing business competitiveness	214
Maltyz V. Strategic priorities for promoting meat and dairy products in Ukraine amid digital transformation.	216
Volovyk I.M. Agri-startup ecosystems: a cluster analysis of global trends	217
Антощенкова В.В. Стан розвитку стартап-екосистем в Україні в умовах війни	220
Бубенець І.Г., Місюра В.А. Інтеграція інструментів цифрового маркетингу в діяльність підприємств торгівлі: стратегічний аспект	223
Бухало О.В., Гончаренко М.М. Інноваційно-інвестиційне проектування у розвитку аграрних підприємств і стартап-екосистем у цифровій економіці	226
Демидюк С.М., Рабешко Д.О. Цифрова освіта в країнах ЄС: досвід, нові можливості і ризики для України	228
Ліщук Н.В., Супрун І.В. Цифровізація як інструмент розвитку ESG: досвід Китаю та Малайзії	229

Миронов Ю.Б., Миронова М.І. Центри інноваційного навчання та досліджень як каталізатори розвитку університетських стартап-екосистем: світовий досвід й українські реалії	230
Мухін В.А. Моделювання економічної ефективності розвитку галузі рослинництва в умовах невизначеності.	231
Огренич Ю.О., Русінова В.С. Стимулювання інноваційної діяльності підприємств через удосконалення податкової системи в умовах цифровізації	235
Пащенко Ю.В., Шульга Д.А. Оптимізація логістичної діяльності аграрних підприємств в умовах цифровізації економіки	239
Пересада М.О. Особливості інноваційного розвитку підприємств в умовах воєнних ризиків	241
Прядко О.М., Болотна О.В. Нейромаркетинг у побудові бренду: концептуальні засади та практика застосування	241
Рудаченко О.О., Ісаєнко О.В. Інноваційний розвиток підприємств промислового сектору в цифровій економіці	247
Стоянова О.В., Зубкова К.В., Горіна В.Д. Виробництво плодоовочевих порошків як інноваційна стратегія консервного підприємства	249
Сьомченко В.В., Смірнова О.О. Цифрові компетентності як фактор ефективного використання технологій Big Data та штучного інтелекту у статистичному аналізі	250
Сьомченко В.В., Бріжань А.-М. В., Цифрова трансформація промислових підприємств України	252
Фурса В.А., Южека Р.С. Основні елементи інституційного середовища ринку цінних паперів в Україні	256
Хасцька О.П., Березова С.О. Інноваційно-інвестиційні механізми стратегічного розвитку аграрних підприємств	259
Хилько І.І., Славська О.Ю. Інтелектуальні системи прогнозування на основі машинного навчання в умовах цифрової економіки	262
Хлопоніна-Гнатенко О.І., Логвіненко Є.В. Вплив цифрових технологій на інноваційний розвиток підприємств	265
Шовкун-Заблоцька Л.В., Таран В.М. Інноваційна діяльність підприємства як чинник підвищення економічної результативності в умовах цифрової економіки	267
СЕКЦІЯ 4 КІБЕРБЕЗПЕКА ТА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ	269
Dombrovskis V. Theoretical configuration model of digital identity	270
Нукупоретс S.S. Data privacy risks in the use of generative ai in digital educational settings	273
Близнюк С.В., Семончук І.І. Кібербезпека та управління ризиками в цифровому середовищі	276
Волосов А.М. Системні ризики впровадження штучного інтелекту	278

Іванієнко В.В. Основні проблеми виявлення та управління підприємницькими ризиками в умовах динамічного середовища його розвитку	280
Краснік С.Є. Актуальні аспекти кібербезпеки в цифровому середовищі	283
Курган Н.В., Сосонна А.Ю. Забезпечення кібербезпеки та захисту даних у комп'ютерних системах бухгалтерського обліку	285
Наумова Т.А., Сіривля Є.О. Управління фінансовими ризиками задля забезпечення фінансової безпеки підприємства	287
Онофрійчук О.П., Охремчук Д.Г. Ефективність, загрози та виклики ШІ в цифровій економіці	289
Сьомченко В.В., Малинська А.Д. Стратегічні підходи до управління ризиками та забезпечення кібербезпеки в умовах цифровізації	292
Тімченко О.Д., Сукачова С.М. Формування інтегрованого механізму управління ризиками	295
СЕКЦІЯ 5. ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ ТА РОЗВИТОК ФІНТЕХ-ІННОВАЦІЙ	297
Горбатюк Л.М., Томаєв Г.Е., Кулманаков Д.О. Післявоєнне відновлення України на основі зелених та цифрових трансформацій	298
Євдокімова М.О., Крамар С.А. Основні тенденції цифровізації фінансового сектору	300
Євтушенко Н.М. Трансформація фінансових послуг в умовах цифровізації: виклики та перспективи	302
Кравченко Ю.М., Орел А.Д. Фінансові ресурси підприємства та джерела їх формування	305
Лисак Г.Г. Цифрова трансформація та фінтех-інновації як система факторів рентабельності підприємства	307
Макогон В.В., Шаповалов В.О. Вплив макроекономічних та внутрішніх факторів на ліквідність і капітал банків	309
Малюкіна А.О. Цифрова трансформація міжнародного валютного ринку в умовах розвитку фінтех-інновацій	311
Онофрійчук О.П., Білоус К.Р. Цифровізація банківських послуг в Україні	314
П'янов С.В. Цифрова трансформація фондового ринку та її вплив на корпоративне управління акціонерними товариствами	317
Ставерська Т.О., Бондаренко Р.О. Цифровізація фінансової діагностики підприємства: інструменти та перспективи	319
Сьомченко В.В., Таряник М.О. Використання штучного інтелекту та статистики у процесах цифровізації бізнесу	321
Турчин О.Р. Цифрова гривня в контексті трансформації платіжної системи	324

**СЕКЦІЯ 6. ЕЛЕКТРОННА КОМЕРЦІЯ ТА ЦИФРОВИЙ
МАРКЕТИНГ У ГЛОБАЛЬНОМУ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩІ** 328

- Chmil H. L., Smyrnova N. S.** Proactive marketing as a driver of enterprise adaptability and market resilience 329
- Бубенець І.Г.** Сучасний маркетинг: стан та перспективи розвитку 331
- Демидюк С.М., Гуль Д.С.** Цифровий маркетинг як інструмент підвищення конкурентоспроможності бізнесу в умовах глобалізації 334
- Жуков В.В.** Реклама та PR технології як інструмент зв'язків з громадськістю 336
- Іванієнко В.В.** Інформаційне середовище міжнародного підприємництва: стан та трансформація 339
- Корюгін А.В., Коржук В.В.** Трансформація інструментів українського SMM в умовах війни 342
- Ланченко Є.О., Урсал Д.В.** Цифрові інструменти економічного механізму підприємств електронної комерції 345
- Олініченко К.С., Бондаренко Д.В.** Інтернет-маркетинг у системі просування туристичного підприємства в умовах цифровізації бізнесу 348
- Павлиш Т.Г.** Цифрова трансформація управління проектами у сфері електронної комерції 350
- Пахуча Е.В., Білоножко В.О.** Маркетингова адаптація підприємств органічного сектору в умовах цифровізації споживчої поведінки 353
- Пахуча Е.В., Христенко С.С.** Інноваційні маркетингові інструменти формування бренду фотостудії 356
- Прядко О.М., Ляшевська В.І.** Розвиток електронного бізнесу та електронної комерції в умовах цифровізації економіки 358
- Сахно В.М., Щербина І.В., Запорожченко В.Ю.** Еволюція стійкості: майбутнє інтернет-бізнесу в Україні 360
- Шурпенкова Р.К., Головчак Г.** Сталий маркетинг як мегатренд: еволюція макромаркетингової думки 363

**СЕКЦІЯ 7. ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ
ЦИФРОВІЗАЦІЇ** 364

- Babichenko V.V., Vermenych T.P.** Key challenges and trends in tax policy development and taxation 365
- Onysiuk V.O.** Digitalization of the financing mechanism of higher education institutions in Ukraine: challenges and analytical tools 366
- Акімова Н.С., Янчева Л.М.** Обліково-економічна інформація як фундаментальна основа для розробки індикаторів економічної безпеки 368
- Боровик П.М., Удовенко І.О., Шемякін М. В.** Облік земельних ресурсів в умовах цифровізації 371

Бутенко Т.А., Грідін Д.В. Стратегічна роль інформаційних технологій у забезпеченні інноваційного розвитку та конкурентоспроможності підприємств в умовах цифрової трансформації	373
Кащена Н.Б., Янчева Л.М. AI-driven системи інформаційно-аналітичного забезпечення управління підприємством	375
Кирильєва Л.О. Концепція обліку альтернативних витрат: міжнародний досвід	377
Макогон В.В., Гребенюк А.А. Фіскально-економічний вплив акцизного податку на витрати і фінансові результати аграрних підприємств	378
Мещеряков В.Є., Пятак Д.Ю. Використання штучного інтелекту для інформаційного забезпечення ціноутворення в тендерних процесах	380
Накісько О.В., Остапенко О.А., Кузьменко Н.В. Трансформація обліково-аналітичної системи інноваційної діяльності аграрних підприємств в умовах цифровізації	383
Онофрійчук О.П., Ковальська Р.О. Інноваційні цифрові технології в сучасній економіці	385
Рижикова Н.І., Гончаренко Д.О. Проблематика обліково-аналітичного забезпечення управління інвестиційною привабливістю аграрних підприємств	387
Руденко С.В., Яришев А.О., Капацій М.В. Ідентифікація та оцінка об'єктів інноваційної діяльності в обліково-аналітичній системі аграрних підприємств	389
Сасенко О.Р., Безуглий А.А. Адаптація фінансової звітності до вимог цифрової економіки	391
Сейсебаєва Н.Г., Жосан Д.В. Цифрові інструменти обліку та аналізу ефективності використання запасів підприємства	393
Скаска О.І., Дмишко Я.Г. Інтелектуалізація інформаційно-аналітичного забезпечення внутрішнього аудиту на основі цифрових технологій	395
Сьомченко В.В., Желяз О.А. Стратегічні вектори розвитку обліково-аналітичного та інформаційного супроводу інновацій в умовах цифрових трансформацій	398
СЕКЦІЯ 8. МЕНЕДЖМЕНТ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БІЗНЕСУ У КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ТА ЦИФРОВИХ ІННОВАЦІЙ	400
Batryn N.V. Risk Management in the Context of Global Challenges and Digital Innovations	401
Kravchenko S.A. Stimulating the European integration-oriented competitive development of rural entrepreneurship	403
Makarova T. The structural transformation of Ukraine's exports amid military challenges	405
Антощенкова В.В. Господарська діяльність сільськогосподарських підприємств в умовах війни	408

Артюшок К.А., Зінчук А.О. Менеджмент та забезпечення конкурентоспроможності бізнесу в умовах цифрових інновацій	409
Бабан Т.О., Кузьменко М.А. Трансформація системи менеджменту бізнесу під впливом цифрових технологій	412
Бех І.Л. Сучасні цифрові інструменти дотримання ESG-принципів міжнародними компаніями	414
Бокій О.В. Інноваційні фактори конкурентоспроможності аграрної продукції України в умовах євроінтеграції	416
Вдовенко Н.М., Олифіренко А.С. Сучасні тенденції економіко-технологічного розвитку галузі аквакультури у контексті цифрових інновацій та глобальних викликів	419
Власенко О.А. Методичний підхід до оцінки впливу інвестицій у житлову нерухомість: макро-, мезо- та мікрорівні	420
Воронюк Є.В., Стешенко О.О. Вплив стратегії Guanxi на організаційну поведінку підприємства в країнах Південної Азії на прикладі В'єтнаму	423
Гарбазій К.С. Генезис теоретичних поглядів на конкурентоспроможність як економічну категорію	426
Гасімзаде М. Е. огли. Сучасні тенденції цифрової трансформації організаційних структур підприємств у ЄС	428
Глушков О.А. Чинники конкурентоспроможності тваринництва в Україні	431
Голояд В.Є. Цифрова трансформація підприємства як складова стратегії його розширення	434
Горошко П.В. Формування адаптивної організаційної культури компанії в умовах глобальних викликів і цифрових інновацій	436
Гринюк Н.А. Забезпечення конкурентоспроможності підприємств: перспективи для України	439
Гуменюк М.М., Неміш Д.В. Аграрне підприємництво як драйвер економічної ревіталізації сільських територій	441
Ємельянова Л.О., Мединський Д.Р. Прибуток підприємства та основні фактори його формування	443
Єрмоленко О.А., Хуан Б. Інвестування в інноваційний розвиток аграрного сектору	445
Єфремова Н.О., Самуленко А.С. SWOT-аналіз розвитку транспортно-логістичної системи України як інструмент стратегічного управління.	448
Жуковський М.О., Гудзинський О.Д. Виробництво органічної продукції, як напрям підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств	450
Заболотний Д.О. Фінансова стратегія відновлення в умовах економічної трансформації: концептуальні засади та механізми реалізації	452
Іванієнко В.В. Основні проблеми розвитку малого підприємництва у сучасному середовищі його функціонування та напрями їх вирішення	455
Іченська Н.Ю., Ворущко С.А. Івент-проекти як інструмент реалізації комунікативних стратегій організації	458
Йосипчук В.М. Удосконалення управлінських процесів підприємств	460

Козуб В.О., Козуб С.О. Порівняльний аналіз конкурентних переваг України та країн Центральної і Східної Європи в умовах глобальних викликів	461
Косовська В.В., Панчишин В.О. Диверсифікація бізнесу як чинник підвищення конкурентоспроможності підприємства	464
Кравченко Н.В., Плисківська Є.В., Плисківська М.В. Менеджмент аграрного бізнесу в умовах кліматичних змін та цифрової трансформації: виклики і перспективи розвитку	466
Кучер Л.Ю., Андрійчук Т.Ю. Диверсифікація комерційної діяльності як інструмент забезпечення конкурентоспроможності підприємства в умовах глобальних викликів	469
Левковець О.М. Стратегії позиціонування міжнародної компанії у цифровій бізнес-екосистемі	471
Левченко Д.В. Трансформація споживчих моделей у контексті сталого розвитку	475
Листопад О.А. Цифровізація управління приватним закладом дошкільної освіти як чинник ефективних управлінських рішень	478
Ломовських Л.О., Скалацький А.В., Колпак С.М. Стратегічне управління розвитком сільського господарства	481
Луцак Р.Л. Планування процесів забезпечення конкурентоспроможності бізнесу в умовах цифровізації	483
Майборода М.М., Юхта Р.В. Формування комунікативної стратегії підприємства на міжнародних ринках в умовах цифровізації бізнесу	486
Майстренко О.В. Організаційно-управлінські важелі формування «зеленої» конкурентоспроможності підприємств	488
Макогон В.В., Захарова О.А. Економетричне та факторне моделювання впливу податкового навантаження на фінансову стійкість аграрних підприємств	491
Недобор І.В. Інституційні детермінанти ефективного повоєнного розвитку економіки України	493
Нікішина О.О., Зеркіна О.О. Забезпечення конкурентоспроможності суб'єктів ринку борошномельно-круп'яної продукції України на інноваційній основі	496
Носова Н.І. Необхідність зміни парадигми управління агропродовольчим сектором України в умовах глобальних викликів у контексті запровадження нових цифрових технологічних рішень у повоєнний час	499
Осадчий М.Л. Стратегічний менеджмент підприємств водного транспорту України в умовах цифрової трансформації та глобальної конкуренції	502
Пачева Н.О., Бондарєва К.І. Комплексне управління діловими комунікаціями як чинник конкурентоспроможності підприємства в умовах цифрової трансформації	505
Пашнєв В.О. Особливості оцінки рівня інклюзивності в публічному адмініструванні закладів охорони здоров'я	507

Петров В.М., Сіманова І.П. Особливості відображення плану виробництва у бізнес-плані розвитку сільськогосподарського підприємства	510
Прядко О.М., Бабченко Д.В. Сучасні тенденції розвитку фармацевтичного ринку України в умовах цифровізації	512
Романов А.Д., Рабешко Д.О. Менеджмент та забезпечення конкурентоспроможності бізнесу у контексті глобальних викликів та цифрових інновацій.	514
Рудаченко О.О., Бажанов П.Ю., Медведєв Д.О. Особливості розвитку корпоративної культури	516
Сасенко О.Р., Щерба В.О. Податкове планування як інструмент мінімізації податкових ризиків підприємства	518
Сарахман О.М. Адаптивний менеджмент ланцюгів постачання як інструмент забезпечення конкурентоспроможності бізнесу	520
Семенова Д.О., Штойко М.С. Міжнародна експансія як стратегія фінансової адаптивності бізнесу в умовах невизначеності: досвід групи компаній Nova	522
Супрунюк І.О. Радикальна невизначеність 20-х років ХХІ століття як виклик для прогнозування економічних циклів у межах неокласичної економічної теорії	524
Сьомченко В.В., Назарук К.О. Статистична оцінка впливу цифрових трансформацій на конкурентоспроможність бізнесу в умовах глобальних викликів	527
Чернов А.О. Гнучкі моделі мотивації персоналу в ІТ-секторі: сучасні виклики та управлінські рішення	529
Шандов Р.А. Мережеве позиціонування як детермінанта виникнення міжфірмових альянсів	531
Шафоренко С.Ю. Принципи забезпечення реалізації організаційно-економічного механізму управління дистанційною зайнятістю в ІТ-сфері в сучасних умовах України	533
Швець В.А. Інноваційні трансформації та їх вплив на конкурентоспроможність овочевого ринку України	536
Шовкун-Заблоцька Л.В., Харченко Р.В. Механізм адаптації підприємства до змін зовнішнього середовища в умовах цифрових трансформацій	538
Щупаківський Р.В. Інституційне забезпечення державної політики формування та реалізації потенціалу сектора інформаційно-комунікаційних технологій	540
Яворська Н.П., Циплакова М.С. Вплив воєнних дій на металургійну промисловість України	543

СЕКЦІЯ 9. ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ, ЦИФРОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ТРАНСФОРМАЦІЯ РИНКУ ПРАЦІ	546
Darwish S.F. Digitalization of Higher Education in Palestine: Challenges and Prospects	547
Deng Yanru Turnover Intention in Aviation Employees: The Role of Psychological Expectations	549
Gorobynskaya M. Human Capital in the System of Digital Transformation Drivers	551
Бабан Т.О., Вовака Е.В. Нерівність доходів у добу глобалізації: соціально-економічні наслідки	554
Баштанник О.І., Гаряник М.О. Інформаційний моніторинг ринку праці в умовах цифрової трансформації	555
Бухало О.В. Корпоративна соціальна відповідальність як чинник розвитку людського капіталу та цифрових компетентностей у трансформації ринку праці	558
Грідін О.В., Сеньків Р.Я. Формування ефективної системи мотивації медичних працівників в умовах сучасних викликів і загроз	561
Гуторова О.О. Стратегічна трансформація системи управління персоналом в умовах соціально-економічної нестабільності	564
Єфремова Н.О., Лизенко О.О. Актуальні проблеми розвитку сучасного ринку праці	567
Кривоберець М.М. Роль креативних індустрій у формуванні інноваційної економіки	569
Ларіна Т.Ф., Кобець А.Р. Нелінійна трансформація ринку праці України під впливом діджиталізації	571
Ніколаєва М.А., Баннікова Н.А. Розвиток людського капіталу в умовах цифрової трансформації через призму управління персоналом на підприємстві	573
Пащенко Ю.В., Слухай Я.В. Трансформація ринку праці в Україні під впливом глобалізації та цифрових технологій	576
Полозов М.О. Роль цифрових компетентностей та soft skills у підготовці сучасного фахівця	578
Полозова О.О. Вища освіта в умовах цифрової трансформації економіки: нові підходи до підготовки фахівців	580
Прядко О.М., Заїка О.В. Формування цифрових компетентностей майбутніх маркетингологів у процесі професійної підготовки	583
Семак Л.А. Успішні спроби протидії мовній агресії в діловій комунікації	586
Середюк К.В., Городнянський С.К. Спеціалізовані цифрові системи управління ресурсами в забезпеченні ефективного використання кадрового потенціалу ІТ-компаній	589
Сьомченко В.В., Прокоф'єв С.Г. Вплив діджиталізації соціальної звітності на розвиток людського капіталу та ринок праці	592
Фокіна-Мезенцева К.В., Тарасюк А.О. Трансформація структури людського капіталу в умовах глобалізації	594

СЕКЦІЯ 10. СТАЛИЙ РОЗВИТОК, ESG-ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА «ЗЕЛЕНІ» ЦИФРОВІ ІННОВАЦІЇ	597
Chmil H.L., Farafonov O.Yu. Sustainable marketing decisions in the context of data-driven business transformation	597
Kulinich O.A., Kotko Ya.M. Sustainable development as a strategic direction for modern business transformation	600
Wang Cheng Impact and Response Strategies of the Social Dimension in the ESG Strategy of Technology Companies from the Perspective of AI Governance	603
Арбузова Т.В. Публічне управління сталим розвитком: ESG як нова парадигма державної політики	605
Бабан Т.О., Бурцева А.А. Сталі практики вітчизняного ритейлу в рамках розвитку корпоративної соціальної відповідальності	608
Будякова О.Ю. Біоекономіка, сталий розвиток, ESG-трансформації та «зелені» цифрові інновації	611
Величко К.Ю. Цифровий паспорт продукції як елемент цифрової трансформації ланцюгів постачання в ЄС	614
Глянь Т.І. Сталий розвиток та ESG-трансформації в аграрному секторі як основа забезпечення продовольчої безпеки	616
Горбатюк Л.М., Борисенко В.В. Роль цифрових інновацій у досягненні цілей сталого розвитку (SDGs)	619
Єрмоленко О.А., Ши С. Інтеграція екологічних цілей у стратегічне планування промислових підприємств	621
Жегус О.В. Сталий маркетинг: трансформація логіки бізнесу від економічних цілей до створення спільної цінності	624
Іванієнко В.В. Впровадження комплаєнсу в системи управління підприємствами та організаціями: сучасні тенденції	627
Кашена Н.Б., Богомаз О.П. Цифрові технології ESG-аналітики в системі управління сталим розвитком підприємств	630
Коваленко Д.О. Концептуальні засади формування архітектури зеленого фінансування у системі екоорієнтованого агроменеджменту	633
Коротков І.М. Бар'єри та драйвери ESG-трансформації аграрного сектору в Україні	636
Кравченко Н.В., Можарівська І.А., Хаба В.В. ESG - трансформація у системі управління аграрними підприємствами: ефективність та екологічна безпека	638
Крюкова І.О., Степанова М.М. Роль цифрових інновацій у створенні сталих ланцюгів вартості агропродовольчого виробництва	641
Ладжинський І.В. Впровадження політики енергозбереження на підприємствах кондитерської галузі в контексті сталого розвитку. Вплив ESG-факторів на його ринкову оцінку	643
Нестеренко Ю.Є. Еволюція земельних відносин у контексті сталого розвитку, ESG-трансформацій та «зелених» цифрових інновацій	646

Олійник Н.Ю. Smart Grid та цифрові екосистеми у сталому розвитку сфери гостинності	649
Попович Т.Г. Трансформація соціальної відповідальності бізнесу в умовах ESG та «зелених» цифрових інновацій	651
Проскуріна Н.М. Методика аудиту ESG-звітності в умовах цифровізації бізнесу	653
Романюк І.А., Кругла А.В. Перспективи розробки екотурів у контексті “зелених” трансформацій туристичного бізнесу	656
Сітковська А.О., Полегенька М.А. Перспективи розвитку екоінновацій для Європейського зеленого курсу	659
Скорик М.О., Перерва П.Р. Цифровізація податкового адміністрування як інструмент моніторингу екологічних зобов'язань підприємств	662
Соколюк К.Ю., Грицай А.Д. Конкурентоспроможність аграрних підприємств України у контексті розвитку цифрових зелених технологій	664
Сьомченко В.В., Сосницька М.Г. Електронний документообіг як інструмент ESG-трансформації та сталого розвитку державного сектору	668
Фалович Н.М., Гаврилюк-Єнсен Л.В. Передумови та напрями впровадження інклюзивно-орієнтованих зелених інновацій у транспортній системі Тернополя	670
Хасцька О.П., Безкостюк Д.В. Економічні наслідки впровадження екологічних інновацій у діяльність аграрних підприємств	671
Чайка Т.О. Мобільний банкінг як інструмент забезпечення сталого розвитку та «зеленої» цифрової трансформації фінансового сектору	674
Чухній О.Ю. ESG-трансформація як чинник міжнародної капіталізації бізнес-кластерів у сфері нерухомості	676
Шайда О.Є., Барінова Я.В. Штучний інтелект як інструмент посилення соціальної відповідальності бізнесу	679
Шкодїна І.В., Никитюк В.П. Сталий розвиток бізнесу в умовах кліматичних викликів	680
Шовкун-Заблоцька Л.В., Сиров Є.М. Глобальна система екологічного співробітництва як інструмент забезпечення сталого розвитку: угоди та інституційні механізми для України	681
Шурпенкова Р.К. Суттєвість ESG-факторів у секторному розрізі: адаптація до умов України	685

інвестують у розвиток нових напрямків, створюють замкнені цикли виробництва, запроваджують інструменти сучасного менеджменту та постійно шукають неочевидні джерела доходу, отримують вирішальну та довгострокову конкурентну перевагу. Це надійний, науково обґрунтований стратегічний інструмент, який забезпечує стійкість підприємства, дозволяє диверсифікувати ризики та гарантує стабільне економічне зростання навіть у періоди найважчих глобальних і локальних потрясінь.

Список використаних джерел:

1. van der Sanden M. How businesses can stand the test of time. URL: https://www.ey.com/en_us/insights/consulting/how-businesses-can-stand-the-test-of-time
2. Кучер С. Ф., Ротарев М. Д. Стратегічне управління підприємством на основі диверсифікації його діяльності. *Ефективна економіка*. 2016. Вип. 5. С. 181–184. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/5_ukr/32.pdf
3. Ломоносова О. Е. Диверсифікація як економічна категорія і як поняття. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2020. Вип. 33(2). С. 7–15. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/33_2_2020ua/3.pdf
4. Багорка М. О., Білоткач І. А. Диверсифікація як фактор підвищення ефективності діяльності підприємств в сучасних умовах. *Інвестиції: практика та досвід*. 2009. № 10. С. 17–21. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/10_2009/6.pdf
5. Що таке ERP і навіщо він потрібен? URL: <https://b-fin.tech/blog/what-is-erp>

**Левковець О. М., канд. екон. наук, доцент,
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця, Україна**

Стратегії позиціонування міжнародної компанії у цифровій бізнес-екосистемі

У 1997 р. Кл. Крістенсен (праця «Дилема інноватора») вводить у обіг поняття підричних інновацій, пояснюючи механізм галузевого «підриву» внаслідок зміни параметрів конкуренції. У 2021 р. Р. Аднер у монографії «Перемогти у правильній грі» доводить, що наразі галузеві «підриви» замінюються екосистемними, механізм яких є інакшим, і компанії, які цих особливостей не врахують, ризикують перемогти в непотрібних сферах, утративши споживачів, ринки, бізнес (як-от Kodak, Nokia).

Цифровізація, глобальна турбулентність, трансформація галузевої організації світової економіки на екосистемну [1] змінюють підходи до забезпечення конкурентоспроможності бізнесу, спричиняючи оновлення теорії і методології міжнародного менеджменту. Розвиток транскордонних цифрових бізнес-екосистем (далі - БЕС), які формують особливі правила співпраці і конкуренції, актуалізує завдання опанування міжнародними компаніями інструментарію екосистемного стратегування.

Узагальнення наукових джерел з екосистемної тематики (Дж. Мур, М. Якобідез, Р. Аднер та ін.) дозволяє виокремити еволюційний і структурний підходи до визначення екосистем. Перший розглядає БЕС як спільноту організацій, що формується внаслідок розвитку бізнес-середовища певної компанії шляхом додавання учасників і продуктів з різних галузей для якнайбільшого «охоплення» споживачів та утримання в межах БЕС. Недоліком є певна аморфність концепції щодо визначення меж екосистеми та принципів її формування. Структурний підхід представляється методологічно більш точним і придатним для практичного застосування. Він ґрунтується на ідеї, що БЕС виникають, коли йдеться про здійснення інновації, реалізація якої потребує координованої зміни бізнес-процесів значної кількості юридично незалежних учасників. Тобто, БЕС – структура, що навмисно створюється навколо інтегрованої ціннісної пропозиції (інновації); це динамічна мережа взаємозалежних, але юридично самостійних організацій, які взаємодіють для спільного створення цінності [1, с. 79]. Принциповою ознакою БЕС є безшовність досвіду: споживач може отримати доступ до продуктів усіх учасників через одну компанію («точку входу»), використовувати їх на пільгових умовах, доступних лише в межах екосистеми. Так, Airbnb та Uber створили безшовний досвід для мандрівників, дозволяючи бронювати одразу і житло, і транспортування (результат: обидві компанії розширили ринок, збільшили залучення та утримання клієнтів); AWS є основою для сервісів усіх БЕС Amazon і т. д.

Основні елементи БЕС: ціннісна пропозиція; види діяльності, необхідні для її реалізації; структура учасників з певними ролями; механізм взаємодії між ними. БЕС характеризують: модульність пропозиції (споживач обирає компоненти від різних компаній, вони сумісні і функціонують як ціле), коеволуція та коадаптація учасників, багатосторонність взаємодій [1]. Для узгодженості модульних елементів потрібна координація, яка реалізується через систему стандартів, правил БЕС. Учасниками екосистеми є лише компанії, що відповідають наступним критеріям: 1) модулі комплементарні (взаємно підвищують цінність або не функціонують один без одного), учасники мають взаємно адаптувати їх; 2) модулі унікальні (партнер, що їх надає, не може бути легко змінений), тож учасники залежать один від одного. Компанії мають корегувати та взаємно адаптувати діяльність, інвестувати специфічний капітал відповідно до потреб БЕС.

Основні ролі в БЕС: оркестратор (формує БЕС і керує нею, постачає основний продукт, забезпечує організаційно-технічні умови функціонування, координацію дій учасників, розвиток БЕС; приклади: Apple, Amazon, Alibaba та ін.), доповнювачі (модульні виробники, чий продукт доповнюють інші продукти БЕС; наприклад, PayPal, що дозволяє різним БЕС використовувати спільний платіжний шлюз, щоб клієнти здійснювали платежі), постачальники (ресурсів, інфраструктури для учасників БЕС), кінцеві споживачі. Ролі визначаються *позиціонуванням* компанії щодо контрольних точок (місць на шляху споживача, де є найбільші можливості для усунення «болей» клієнта та отримання прибутку)

і взаємодії з кінцевими споживачами: оркестратор і доповнювачі мають прямий контакт з ними, постачальники – ні.

Сучасні БЕС є переважно цифровими, міжгалузевими і транскордонними: 1) учасники взаємодіють на базі цифрових платформ, формуючи безшовне цифрове середовище; 2) 83% БЕС залучають партнерів з більш як 3 галузей, 53% - з понад 5; 3) у 90% БЕС беруть участь компанії з понад 5 країн [1, с. 80]. Цифрові БЕС характеризують: 1) отримання продуктів і сервісів з єдиної точки доступу; 2) локальні і транскордонні мережеві ефекти (перевага масштабу); 3) інтеграція та монетизація даних (виявлення незадоволених потреб, створення релевантних пропозицій); 4) зниження витрат на залучення, підвищення лояльності, утримання споживачів; 5) глобальний характер (цифрові БЕС призначені для масштабування, обмеження країною чи регіоном не дозволяє отримати переваги; для розвитку потрібно забезпечити співпрацю між країнами, долати культурні бар'єри); 6) динамізм (мають адаптуватися та швидко реагувати на зміни ринку, інакше споживачі і партнери можуть змінити екосистему). Їм притаманні специфічні проблеми функціонування: складнощі масштабування через нерозвиненість місцевої інфраструктури, акторів чи активи в певних країнах, соціокультурні та правові перешкоди для інтеграції та ін.

Стратегія позиціонування міжнародної компанії у цифровій БЕС – це процес визначення її ролі та місця в екосистемі, взаємодії з іншими учасниками (партнерами, конкурентами, клієнтами) для досягнення цілей і забезпечення конкурентних переваг. Роль має відповідати цілям, ресурсам, рівню цифрової зрілості компанії, бізнес-контексту (рівню турбулентності бізнес-середовища та складнощі відносин з учасниками). Пропонуємо вирізняти 2 типи стратегій, які визначають особливості позиціонування компанії в екосистемі: *оркестратора* (стратегія екосистеми) та *учасника* (стратегія участі в екосистемі). Їхні зміст і методологія відрізняються, кожному типові відповідає низка видів стратегій [1].

Стратегія оркестратора – процес визначення, залучення та використання зацікавлених сторін і ресурсів для досягнення цілей і збереження ролі компанії в БЕС. Вирізняють стратегії *створення БЕС* (формування первісної структури, розробка моделі управління, організація функціонування, забезпечення масштабу) і *розвитку БЕС* (зростання, експансія). Стратегія оркестратора вирішує завдання: 1) створення і розподілу цінності в БЕС; 2) конкуренції з іншими БЕС. Оскільки учасники переважно є юридично незалежними, оркестратор має забезпечити ціннісну пропозицію не лише для споживачів, а й для партнерів, щоб мотивувати приєднуватися до БЕС, змінювати поведінку відповідно до її вимог. Оркестратор має: визначити архітектуру цінності (діяльності, *обов'язкові* для реалізації ціннісної пропозиції) і партнерів, необхідних для її створення; розробити модель управління, що дозволить залучити й утримати учасників, розв'язати проблему «курки та яйця» (суть: споживачі не приєднуються, якщо немає ціннісної пропозиції, а компанії не мотивовані інвестувати, дотримуватися правил БЕС за відсутності споживачів), забезпечити дію трьох драйверів розвитку БЕС (дані, мережеві ефекти, масштаб)[1]. Передумови застосування стратегії оркестратора: компанія контролює критичні ресурси, посідає центральну позицію в мережі БЕС;

сприймається учасниками як партнер, а не загроза; отримує найбільшу вигоду від БЕС, має ресурси та мотивацію для початкових інвестицій. Утім, наявність цифрової платформи, компетенцій, ресурсів, лідерська позиція – необхідні, але недостатні умови: компанію мають визнати оркестратором усі *потрібні* учасники.

За результатами картографування, з огляду на тенденції розвитку галузей, цілі та ресурси оркестратор визначає сферу діяльності, обираючи зі стратегій: *tabula rasa* (першими створити БЕС), *head-on* (протистояння з існуючими БЕС у певній сфері), *unbundling* (ніша в домені діючої БЕС-лідера ринку), *enveloping* (дія у багатьох сферах одночасно, створення супераппу - поєднання продуктів і сервісів в одному застосунку) [1, с. 84]. Для залучення потрібних типу, кількості, якості учасників обирають зі стратегій відкритої БЕС (оркестратор надає доступ до API, платформ, дозволяючи стороннім компаніям пропонувати свої продукти і послуги) і закритої БЕС (представлені лише продукти оркестратора та пов'язаних із ним учасників; переважання інвестиційних механізмів координації). Оркестратори глобальних цифрових БЕС обирають гібридну стратегію, *керуючи відкритістю* (так, Apple зберігає контроль над ОС iOS, пристроями, але дозволяє зовнішню розробку програм та ін.).

Більшість компаній не мають передумов, ресурсів і компетенцій для створення й оркестрування екосистеми, тож обирають інтеграцію з глобальними БЕС, щоб скористатися перевагами масштабування без значних інвестицій у інфраструктуру, і розглядають стратегію учасника. Така стратегія передбачає вибір: 1) виду та кількості екосистем; 2) стратегії конкуренції у межах БЕС. Екосистема має відповідати поточній пропозиції та цілям потенційного учасника. Алгоритм формування стратегії учасника є таким: 1) вибір екосистеми (критерії: стратегічна відповідність, модель управління, ефективність, цінність внеску компанії); 2) визначення ступеня залучення – участь в одній БЕС чи у кількох (стратегія мультихоумінгу), портфелю продуктів для БЕС; 3) формування подвійної ціннісної пропозиції, вибір стратегії диференціації від конкурентів; 4) розробка механізмів уникнення комодитизації оркестратором. Стратегію єдиної БЕС зазвичай обирають доповнювачі, які спеціалізуються на багатьох продуктах, та в екосистемах рішень з високою потребою узгодження спільних інновацій. Стратегію мультихоумінгу обирають доповнювачі, які спеціалізуються на певній категорії продукту, і постачальники. За способом диференціації внеску в БЕС вирізняють такі стратегії учасника: лідер категорії (один товар, конкурує за якістю або ціною), домінування в ніші (вузький сегмент споживачів), створення категорії (виявлення незадоволеної потреби), співпраця в межах підсистем доповнювачів, адаптація операційної моделі для використання функціоналу БЕС (інтегратори на маркетплейсі). Доцільною є поетапна інтеграція в БЕС: 1) щоб продемонструвати свою цінність, компанія застосовує стратегію мінімально життєздатного сліду, вступаючи у взаємодію з доповнювачами певної підсистеми БЕС (розробляє мінімальну конфігурацію елементів для створення ціннісної пропозиції для них); 2) поступово розширює присутність [1, с. 86]. Переваги стратегії участі в БЕС: мінімальні ризики початкових інвестицій, диверсифікація ризиків і стратегічна гнучкість через

мультихоумінг і можливість зміни БЕС, можливість отримати більший прибуток, надаючи унікальні компоненти БЕС. Основні ризики стратегії: залежність від БЕС без можливості впливу; невизначеність щодо її розвитку, управління; ризики комодитизації оркестратором, втрати диференціації. Ризики комодитизації пов'язані з тим, що оркестратори успішних БЕС з часом прагнуть самостійно пропонувати доповнення (платіжні послуги і т. п.), витісняючи учасників через зміну правил БЕС (комісій, доступу до інформації), інтегрування їхніх пропозицій до своїх платформ, копіювання тощо.

Великі міжнародні компанії з часом можуть перейти до використання змішаної стратегії БЕС: бути оркестраторами кількох власних екосистем і брати участь у якості доповнювачів або постачальників у низці екосистем, оркестраторами яких виступають інші компанії.

Список використаних джерел:

1. Левковець О. Екосистемні стратегії бізнесу: класифікація та обґрунтування вибору. *Сталий розвиток економіки*. 2025. № 6. С. 78-88. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-57-11>

Левченко Д.В., викладач
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця, Україна

Трансформація споживчих моделей у контексті сталого розвитку

В сучасному світі споживачі все більше орієнтуються на екологічну та соціальну відповідальність, що стимулює підприємства адаптувати свої маркетингові стратегії до сучасних моделей споживацької поведінки. Це є основою для вивчення динамічної взаємодії між поведінкою споживачів і стійкими маркетинговими стратегіями, підкреслюючи важливість розуміння споживчого ставлення, переконань і цінностей у формуванні успіху ініціатив сталого розвитку на ринку.

Концепція сталого маркетингу охоплює просування продуктів і послуг, які надають пріоритет екологічній відповідальності, соціальній справедливості та етичній роботі підприємств [1]. Протягом багатьох років сталий маркетинг еволюціонував від нішевої концепції до основного бізнес-імперативу, здебільшого завдяки зміні споживчих уподобань і очікувань суспільства. Сьогодні підприємства різних галузей усвідомлюють важливість інтеграції сталого розвитку у свої маркетингові стратегії як засобу залучення та утримання клієнтів, покращення репутації бренду та сприяння позитивним результатам у соціальній та екологічній сферах. Однак успіх стабільних маркетингових зусиль залежить від глибокого розуміння поведінки та переваги споживачів. Ставлення, переконання та цінності споживачів відіграють значну роль у впливі на їхні рішення про покупку, включаючи їхню готовність підтримувати бренди, які демонструють прихильність до сталого розвитку. Таким чином, компанії повинні